

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2014-03-14 Nr. 4D-2013/2-1845
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – pareiškėjas) skundą dėl Panevėžio miesto savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant duomenų apie kapavietės prižiūrėtoją ištaisymo bei teisėto kapinių prižiūrėtojo nustatymo klausimus.

2. Pareiškėjas skunde nurodo, kad laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnale (toliau vadinama – žurnalas) A neteisėtai įrašyta ... kapavietės (toliau vadinama – kapavietė) prižiūrėtoja (1998 m. ir 2010 m. įrašai): „A [...] be mano sutikimo palaidojo savo vyrą D kapavietėje [...] ir tokiu būdu tapo neteisėta kapavietės prižiūrėtoja“; „[...] [...], laidotuvių metu, laidojant pusbrolių C, pasinaudodama savo padėtimi kapinėse ji paėmė iš artimųjų C mirties liudijimą ir nuslėpė nuo manęs, giminaičių, kad asmuo, kuris laidoja giminaitį, tampa kapo prižiūrėtoju“ (šių ir kitų citatų kalba netaisyta).

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolieriaus: „[...] gražinti man [...] kapavietės prižiūrėtojo statusą arba jį paskirti B, kuri buvo paskutinioji (iki [...], kai A neinformavo nei jos, tuo metu buvusios atsakingos už kapavietės priežiūrą, nei manęs apie tai, jog asmuo, pateikęs mirusiojo mirties liudijimą, tampa kapavietės prižiūrėtoju) kapavietės prižiūrėtoja“.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į skunde nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Savivaldybės administraciją prašydamas pateikti oficialiai patvirtintomis dokumentų kopijomis pagrįstą informaciją.

Tyrimo metu atlikta Savivaldybės administracijos Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos ir dokumentų analizė.

5. Atsižvelgiant į skunde nurodytas ir tyrimo metu paaiškėjusias aplinkybes, tyrimą tikslinga atlikti, išskiriant šiuos klausimus:

- 5.1. dėl teisėto kapavietės prižiūrėtojo nustatymo;
- 5.2. dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą.

Dėl teisėto kapavietės prižiūrėtojo nustatymo

Nustatytos tyrimui reikšmingos aplinkybės

6. Iš kartu su pareiškėjo skundu pateiktų dokumentų nustatyta, kad:

6.1. kapinių prižiūrėtojas H 2013-08-29 išdavė pažymą, kurioje nurodyta, jog „[Kapavietėje] stovi paminklinis akmuo su užrašu „[...]“. 1998 m. laidojimų registracijos žurnale yra įrašas, kad 1998-07-17 dieną laidojant D atsakingu asmeniu įrašyta A [...]. 1998 m. žurnale yra antras įrašas, kad [...] laidojant E atsakingu asmeniu įrašyta B [...]. 2010 m. registracijos žurnale yra įrašas, kad laidojant [...] C, atsakingu asmeniu įrašyta A [...]“;

6.2. Savivaldybės administracija, atsakydama į B 2013-08-22 **prašymą** dėl kapavietės duomenų ištaisymo kapinių žurnale, 2013-08-27 raštu Nr. IS-12.1.11-3732 informavo, kad „*kapavietės prižiūrėtoja pagal 1998-12-21 įrašą yra B*“, ir pavedė „kapinių prižiūrėtojui AB „F“ nurodytus duomenis įrašyti į laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnalą, ištaisant klaidingai padarytą [...] įrašą: kapavietė 94-39-2, prižiūrėtojas A [...]“;

6.3. Savivaldybės administracija, atsakydama į pareiškėjo 2013-09-02 **prašymą** (prie skundo nepridėtas), 2013-09-03 raštu Nr. IS-12.1.11-3878 :

6.3.1. nurodė, kad „Kapinių prižiūrėtojui pateikus klaidingą informaciją apie [...] kapavietę, miesto ūkio skyriaus 2013-08-27 raštą Nr. IS-12.1.11-3732 laikyti negaliojančiu“;

6.3.2. pateikė kapavietėje palaidotų asmenų sąrašą (vardas, pavardė, gimimo ir mirties datos); nurodė už kapavietės priežiūrą atsakingą asmenį – A – ir pavedė kapinių prižiūrėtojui šiuos duomenis įrašyti į žurnalą;

6.4. pareiškėjas 2013-10-02 **skundu** kreipėsi į Savivaldybės administraciją teigdamas, kad:

6.4.1. tam tikri duomenys apie kapavietėje palaidotus asmenis, pateikti Savivaldybės administracijos 2013-09-03 rašte Nr. IS-12.1.11-3878, yra neteisingi, todėl taisytini;

6.4.2. „[...] už kapavietės priežiūrą atsakingu yra paskirtas netinkamas ir neturintis tam jokio teisėto pagrindo asmuo, t. y. A.“ Po pareiškėjo močiutės ir mamos palaikų palaidojimo teisėtu kapavietės prižiūrėtoju buvo paskirtas pareiškėjas;

6.4.3. „[...] neturėdama tam jokio teisėto leidimo, A savavališkai nugriovė iki tol kapavietėje buvusį paminklą su užrašu „M“, į kurio vietą pastatė naują paminklą su užrašu [...]“, be to, pastaroji joje palaidotų asmenų giminaičiams nebeleidžia tvarkyti ir prižiūrėti kapavietės [...]“;

6.4.4. „[...] jis niekada nėra davęs sutikimo, kad kapavietę prižiūrintis asmuo būtų pakeistas, A nėra prašiusi jo sutikimo laidoti kapavietėje jai artimus asmenis, dar daugiau, tarp kapavietėje palaidotų asmenų giminaičių niekada nebuvo jokio susitarimo dėl kapavietės prižiūrėtojo asmens pasikeitimo“;

6.5. Savivaldybės administracija, atsakydama į pareiškėjo skundą, 2013-11-05 raštu Nr. 19.4.5.-2520 informavo, kad:

6.5.1. leidimas laidoti pareiškėjo močiutę 1995-01-06 išduotas N (šio įrašo vėlesni pakeitimai nurodyti šio rašto 3.1 punkte);

6.5.2. „[...] X nėra įrašytas atsakingu asmeniu už kapavietės priežiūrą, [...] nepateikia jokių dokumentų, patvirtinančių tai, kad jis yra atsakingas už [...] kapavietės priežiūrą“;

6.5.3. „Savivaldybės administracija neturi teisės šių įrašų pakeisti arba panaikinti, kadangi tiek X, tiek A turi susitarti, kas bus atsakingas už kapavietės priežiūrą, ir raštu apie tai pranešti kapinių prižiūrėtojui, nurodydami keistinus žurnale duomenis“;

6.5.4. nuspręsta „skundo dalies dėl asmens, atsakingo už kapavietės priežiūrą, duomenų panaikinimo netenkinti, [...] skundo dalį dėl kapavietėje palaidotų asmenų duomenų pakeitimo tenkinti ir duomenis [...] ištaisyti [...]“;

6.6. pareiškėjas 2013-11-14 pareiškimu kreipėsi į Panevėžio miesto vyriausiąjį prokurorą dėl kapavietės priežiūros klausimo sprendimo. Pareiškime taip pat nurodoma: „[...] būtina atkreipti dėmesį į savivaldybės [...] pažymą, kuriose yra neatitikimų ar / ir prieštaravimų: pvz., mūsų žiniomis, A pristatė pažymą miesto savivaldybei, kurioje pažymima, kad leidimą laidoti M [pareiškėjo močiutę] gavęs jos sūnus N 1995-01-06 (leidimo Nr. 7), tačiau aš ir mano giminaičiai

(taip pat N mirties liudijimas) galime patvirtinti, jog N mirė [...]. Kyla natūralus klausimas, kaip mirusiam žmogui galėjo būti išduotas toks leidimas?“. Pradėti ikiteisminį tyrimą atsisakyta.

7. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui paprašius pateikti paaiškinimą dėl pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių, **Savivaldybės administracija** informavo, kad:

7.1. „Išlikusi 1955 m. mirusiųjų pažymėjimų ir leidimų knyga, kurioje susegti leidimai laidoti su prašančiųjų vardais, pavardėmis ir parašais (21 priedas). [...] 1955 m. leidimas laidoti M 1955 m. sausio 6 d. buvo išduotas N (21 priedas). [...] Apie atskirą žurnalą, kuriame būtų nurodytas kapavietės prižiūrėtojas, nėra išlikusios jokios informacijos, todėl kapinių prižiūrėtojo (AB „F“) darbuotojas H 2013 m. rugpjūčio 29 d. pažymoje apie kapavietę pateikė tik turimus duomenis apie teisėtus (įrašytus į laidojimo ir kapavietės statinių registracijos žurnalą) šeimos kapavietės prižiūrėtojus“;

7.2. „Atsižvelgiant į Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriaus vyriausiosios archyvų specialistės Elenos Baltrušaitienės elektroniniu paštu pateiktą informaciją, laidojant pareiškėjo X mamą [P, ... m.], pirminis mirties liudijimas išduotas mirusiosios vyriui L (19 priedas)“;

7.3. „Atsižvelgiant į informaciją, pateiktą A paaiškinime (20 priedas), pareiškėjas, po mamos P mirties, nesirūpino ir neprisidėjo nei prie laidotuvių, nei prie tolesnės kapavietės priežiūros. Taip pat X nepateikė jokių duomenų apie tai, kad jis ir kiti palaidotų asmenų giminaičiai būtų susitarę, kad jis bus atsakingas už kapavietės priežiūrą“;

7.4. „[...] A šioje kapavietėje [...] palaidojo mamą G (7, 24 priedai), kurios laidotuvėmis rūpinosi kartu su seserimi B“;

7.5. „Iki 1990 m. nėra išlikusios informacijos, kuo vadovaujantis buvo tvarkomi duomenys apie kapavietę ir ją prižiūrintį asmenį. Iš išlikusių laidojimų ir kapaviečių statinių registracijos žurnalų [...] galima daryti prielaidą, kad iki 1990 m., laidojant palaikus tiek jau esamoje šeimos kapavietėje, tiek skiriant naują kapavietę buvo reikalaujama prašymo ir laidojamo asmens mirties liudijimo. Iki 1990 m. pateikti prašymai palaidoti palaikus nėra išlikę (Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 1997 m. rugpjūčio 15 d. įsakymu Nr. 38 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2010 m. spalio 18 d. įsakymo Nr. V-46 redakcija) patvirtintos bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklės 5.30 papunktis)“;

7.6. „1998 m., pildant žurnalą buvo vadovujamasi 1990 m. lapkričio 26 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 359 patvirtintų Kapinių tvarkymo taisyklių 12 punktu, kuris teigia, kad „šeimos kapo sklype laidoti šeimos nario palaikus leidžiama kapą prižiūrinčiam šeimos nariui, o jam nesant – kitam šeimos nariui [...]. Kapines prižiūrinčios organizacijos visus leidimus registruoja laidojimų ir kapų statinių registravimo knygoje [...]“. Vadovaujantis išlikusiais 1998 m. žurnalais, A 1998 m. laidojant vyrą D buvo išduotas leidimas laidoti (9 priedas), nes teisėto kapavietės prižiūrėtojo nebuvo, o kapavietėje palaidoti A artimieji (močiutė [M], teta [P], mama [G]). [...]. Kadangi pareiškėjas nepateikė jokių dokumentų, įrodančių, kad jis iki 1998 m. buvo paskirtas kapavietės prižiūrėtoju ir rūpinosi šeimos kapaviete, jo sutikimas, laidojant D, nebuvo reikalingas“;

7.7. „B, 1998 m. spalio 21 d. įrašyta į laidojimų ir kapaviečių statinių registracijos žurnalą kaip kapavietės prižiūrėtoja, [...]“;

7.8. „2010 m. buvo vadovujamasi LR Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 (Žin., 2008, Nr. 137-5411) patvirtintų Kapinių tvarkymo taisyklių 14 punktu ir Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2006 m. gruodžio 21 d. sprendimu Nr. 1-58-8 patvirtintų Panevėžio miesto kapinių tvarkymo taisyklių 33 punktu, kuriuose jau nurodoma, kad leidimai laidoti išduodami laidojančiam asmeniui pateikus rašytinį prašymą ir mirties liudijimą. Pildant žurnalą 2010 m., laidojant esamoje šeimos kapavietėje, buvo reikalaujama kapavietės prižiūrėtojo prašymo palaidoti palaikus šeimos kapavietėje ir laidojamojo asmens mirties liudijimo (10, 22 priedai).“

„2010 m. gegužės 20 d. C laidotuvėmis rūpinosi A su seserimi. Ji pati pateikė prašymą kapinių prižiūrėtojui AB „F“ (22 priedas) dėl galimybės šeimos kapavietėje palaidoti brolių, pristatė brolio mirties liudijimą (10 priedas) ir gavo leidimą palaidoti brolio palaikus šeimos kapavietėje (11 priedas), [...]“.

„[...] Iš jos [B] Savivaldybės administracija 2013 m. rugpjūčio 22 d. gavo raštą Nr. GSG-12.1.11-673 (1 priedas), kuriame prašoma ištaisyti neteisėtą 2010 m. įrašą, kad kapavietės prižiūrėtoja, laidojant C, įrašyta A. Tačiau 1998 m., galiojant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1990 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 359 patvirtintoms Kapinių tvarkymo taisyklėms, pati B buvo neteisėtai be A sutikimo ir atsisakymo prižiūrėti šeimos kapavietę įrašyta į žurnalą kaip kapavietės prižiūrėtoja.“

„Tuometiniam kapinių prižiūrėtojui A pateikė 1998 m. liepos 23 d. pažymą iš tuometinio kapinių prižiūrėtojo UAB „O“, kad ji yra minimos kapavietės prižiūrėtoja (9 priedas). [...]. *Rašytinio asmens, atsakingo už kapavietės priežiūrą, sutikimo nereikėjo, nes, pagal pateiktą pažymą, ji ir buvo atsakingas asmuo už kapavietės priežiūrą*“;

7.9. „A šeimos kapavietėje keitė paminklinį akmenį ir tvorelę aplink kapavietę 2006 m. liepos mėnesį (23 priedas). Tuo metu galiojo 2006 m. vasario 13 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 144 patvirtintos Kapinių tvarkymo taisyklės, kurių 27 punkte nurodoma, kad kapo paminklai, antkapiai, kapavietės tvora ir kiti statiniai statomi ir rekonstruojami vadovaujantis LR statybos įstatymu. Statant ir (ar) rekonstruojant kapo paminklus, antkapius ir kitus statinius, informuojamas kapinių prižiūrėtojas, kuris žurnale įrašo kapavietės statinių statymo ir (ar) rekonstravimo datas.“

„2006 m. liepos mėnesį A teisėtai nugriovė seną sutrupėjusį paminklą be lentelės su mirusiųjų užrašais, kuri buvo pavogta (20 priedas) ir pastatė naują paminklą su užrašu, nurodančiu bendras mirusiųjų pavardes, t. y. [...] šeima (M ir jos dukros P ir G) ir [...] šeima (A vyras D). Visas išlaidas apmokėjo A (23 priedas). Kiti, kapavietėje palaidotųjų, asmenų giminaičiai prie kapavietės tvarkymo neprisidėjo. A nuo 1998 m. liepos mėnesio buvo teisėta kapavietės prižiūrėtoja (25 priedas), todėl X teiginys, kad „neturėdama tam jokio teisėto leidimo, A savavališkai nugriovė iki tol kapavietėje buvusį paminklą su užrašu „M“, į kurio vietą pastatė naują paminklą su užrašu „[...]““, yra nepagrįstas. Nors pagal tuo metu, 2006 m. liepos mėnesį, galiojusias LR Vyriausybės 2006 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 144 patvirtintas Kapinių tvarkymo taisykles, statant ir (ar) rekonstruojant kapo paminklus, kapavietės prižiūrėtojo leidimo nereikėjo, tačiau A buvo minimos kapavietės prižiūrėtoja, tad ji visiškai teisėtai atliko kapavietės paminklo statymo darbus.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

8. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 28 straipsnyje nustatyta:

„1. Prieš priimant administracinės procedūros sprendimą, asmuo, dėl kurio yra pradėta administracinė procedūra, taip pat kiti asmenys gali būti apklausiami siekiant išsiaiškinti ginčijamo klausimo esmę ir su juo susijusias aplinkybes, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nustatytą atvejį, kai apklausa privaloma. [...].“

9. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnyje nustatyta:

„Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...] 41) ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas ir kapinių priežiūros organizavimas; [...].“

10. Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo 31 straipsnyje nustatyta:

„Savivaldybių vykdomosios institucijos, vadovaudamosi šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais, Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja kapinių priežiūrą, koordinuoja ir kontroliuoja kapinių prižiūrėtojų darbą.“

11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1990-11-26 nutarimu Nr. 359 patvirtintų Kapinių tvarkymo taisyklių (redakcija, galiojusi iki 2006-02-21) 12 punkte nustatyta:

„12. Kiekvienas mirusysis laidojamas atskirame kape. Laidojimui sklypas skiriamas iš eilės pagal kapinių išplanavimą. Raštišką laidojimo leidimą (1 priedas) išduoda miestuose merai arba jų paskirti kiti pareigūnai, kaimuose – apylinkės (gyvenvietės) viršaičiai, suinteresuotam asmeniui (organizacijai) pateikus mirties liudijimą.

Šeimos kapo sklype laidoti šeimos nario palaikus leidžiama kapą prižiūrinčiam šeimos

nariui, o jam nesant – kitam šeimos nariui. Mirus paskutiniam šeimos nariui, leidimas išduodamas suinteresuotam asmeniui arba organizacijai. Pakartotinai laidoti toje pačioje vietoje leidžiama praėjus 20 metų po paskutinio laidojimo.

Kapines prižiūrinčios organizacijos visus laidojimus registruoja laidojimų ir kapų statinių registravimo knygoje (2 priedas) pagal šios knygos pildymo nurodymus (3 priedas). Nurodytosios knygos saugomos neterminuotai.“

12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-02-13 nutarimu Nr. 144 patvirtintose **Kapinių tvarkymo taisyklėse** (redakcija, galiojusi iki 2008-11-29) nustatyta:

„[...] 19. Už kapavietės priežiūrą atsakingas asmuo, kurio prašymu išduotas leidimas laidoti ir skirta kapavietė (toliau vadinama – atsakingas už kapavietės priežiūrą asmuo). Jo duomenys nurodomi žurnale [...].

20. Jeigu asmuo, įrašytas žurnale atsakingu už kapavietės priežiūrą, miršta arba dėl kitų priežasčių negali rūpintis kapavietės priežiūra, jo giminaičiai, sutuoktinis (-ė) arba kapavietėje palaidotų mirusiųjų giminaičiai ir sutuoktinis (-ė) turi susitarti, kas bus atsakingas už kapavietės priežiūrą, ir raštu apie tai pranešti kapinių prižiūrėtojui. Kapinių prižiūrėtojas žurnale padaro reikiamus pakeitimus.

21. Kapavietėje laidoti kitus mirusiuosius leidžiama tik atsakingo už kapavietės priežiūrą asmens prašymu [...].“

13. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-11-19 nutarimu Nr. 1207 patvirtintose **Kapinių tvarkymo taisyklėse** nustatyta:

„[...]“

16. [...]. Pakartotinai laidoti žmogaus palaikus kape, kuriame jau yra palaidoti žmogaus palaikai, galima ne anksčiau kaip pasibaigus kapo ramybės laikotarpiui.

[...]

20. Už kapavietės arba kolumbariumo nišos priežiūrą atsakingas laidojantis asmuo, kurio prašymu išduotas leidimas laidoti ir skirta kapavietė arba kolumbariumo niša. Šio asmens duomenis kapinių prižiūrėtojas įrašo laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnale (toliau vadinama – žurnalas) [...].

21. Jeigu asmuo, įrašytas žurnale atsakingu už kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūrą, miršta arba dėl kitų priežasčių negali rūpintis kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūra, jo giminaičiai, sutuoktinis (-ė) arba kapavietėje ar kolumbariumo nišoje palaidotų mirusiųjų giminaičiai ir sutuoktinis (-ė) turi susitarti, kas bus atsakingas už kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūrą, ir raštu apie tai pranešti kapinių prižiūrėtojui, nurodydami keistinus žurnale duomenis.

22. Kapavietėje ar kolumbariumo nišoje laidoti kitų asmenų palaikus leidžiama tik esant rašytiniam atsakingo už kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūrą asmens sutikimui [...].“

Išvados

14. 1998 metais, A laidojant savo vyrą D, galiojo 1990 m. patvirtintos Kapinių tvarkymo taisyklės (toliau vadinama – Taisyklės) (pažymos 11 punktas), kuriose nustatyta: „Šeimos kapo sklype laidoti šeimos nario palaikus leidžiama kapą prižiūrinčiam šeimos nariui, o jam nesant – kitam šeimos nariui.“ Remiantis šia nuostata bei šeimos kapo sąvoka darytina išvada, jog atitinkamoje kapavietėje galėjo būti laidojami visi tos pačios šeimos nariai. Atsižvelgiant į tai, jog iki 1990 m. pareiškėjo nurodytoje kapavietėje buvo palaidota pareiškėjo močiutė ir dvi jos dukterys, šioje kapavietėje galėjo būti laidojami visi šių mirusiųjų šeimos nariai. A buvo mirusiosios G duktė (pažymos 7.4 punktas), todėl ji ir jos vyras D buvo laikomi mirusiosios šeimos nariais. Atsižvelgiant į tai, D, kaip šeimos narys, galėjo būti laidojamas šioje kapavietėje, tačiau pažymėtina, jog jį laidoti galėjo tik kapą prižiūrintis šeimos narys.

15. Iš išlikusių laidojimų ir kapaviečių statinių registracijos žurnalų galima daryti prielaidą, kad iki 1990 m., laidojant palaikus, buvo reikalaujama prašymo ir laidojamo asmens mirties liudijimo (pažymos 7.5 punktas). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog asmuo, pateikęs mirties liudijimą, gaudavo leidimą laidoti (pažymos 7.1 punktas).

16. Savivaldybės administracija, pateikdama informaciją apie mirusiųjų laidojimą iki 1990 m., nurodo, kad 1955 m. leidimas laidoti M 1955 m. sausio 6 d. buvo išduotas N (pažymos 7.1 punktas), P mirties liudijimas, kurį pateikus gaunamas leidimas laidoti (pažymos 15 punktas), išduotas L (pažymos 7.2. punktas), o apie G mirties liudijimo išdavimą bei leidimą laidoti konkrečios informacijos nepateikia, nurodo tik asmenis, kurie rūpinosi laidotuvėmis. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog leidimai laidoti šiuos mirusiuosius galėjo būti išduoti skirtingiems asmenims.

17. Laidojantis asmuo, kurio prašymu išduotas leidimas laidoti, yra atsakingas už kapavietės priežiūrą. Šį teiginį patvirtina 1990 m. patvirtintų Taisyklių 12 punkto nuostatos (pažymos 11 punktas) ir 2 priede pateikta laidojimų ir kapų statinių registravimo knygos pildymo forma, nes asmuo, gavęs leidimą laidoti, knygoje buvo įrašomas kapavietės priežiūretoju. Be to, šis teiginys 2006 m. redakcijos Taisyklių 19 punkte ir 2008 m. redakcijos Taisyklių 20 punkte įtvirtintas kaip teisės norma.

Atsižvelgiant į tai, jog duomenų apie iki 1990 m. išduodant leidimą laidoti darytus įrašus apie kapavietės priežiūrą nepateikta, darytina prielaida, jog leidimą laidoti gavę asmenys buvo laikomi kapavietės priežiūretojais.

18. Atsižvelgiant į tai, jog iki 1990 m. leidimai laidoti galėjo būti išduoti skirtingiems asmenims (pažymos 16 punktas), bei į tai, jog laidojantis asmuo, kurio prašymu išduotas leidimas laidoti, buvo laikomas atsakingu už kapavietės priežiūrą (pažymos 17 punktas), darytina išvada, jog už šios kapavietės priežiūrą buvo atsakingi visi šie asmenys, todėl Savivaldybės administracijos teiginys, jog „A 1998 m. laidojant vyrą D [...] teisėto kapavietės priežiūretojo nebuvo“ (pažymos 7.6 punktas), yra neteisingas.

19. Vadovaujantis 1990 m. patvirtintomis Taisyklėmis ir atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta (pažymos 14-18 punktai), darytina išvada, jog 1998 m. žuvusį D kapavietėje laidoti galėjo kapavietę priežiūrintys šeimos nariai (manytina, bendru sutarimu) ir, tik jiems nesant (t. y. jiems mirus; pagal 1990 m. patvirtintų Taisyklių 12 punkto antros pastraipos nuostatas), leidimą laidoti galėjo gauti kiti šeimos nariai.

20. Savivaldybės administracija, teikdama informaciją Seimo kontrolieriui, nepateikė informacijos apie 1980 m. išduotą leidimą laidoti P ir 1987 m. išduotą leidimą laidoti G bei tai patvirtinančių dokumentų kopijų, nenurodė, kam išduotas G mirties liudijimas. Be to, nėra aišku, ar leidimus laidoti gavę ir už kapavietės priežiūrą atsakingi asmenys 1998 m., laidojant D, buvo gyvi. Atsižvelgiant į tai, Savivaldybės administracijai siūlytina pakartotinai išnagrinėti kapavietės priežiūretojo statuso suteikimo išimtinai A ir paminklinio akmens keitimo, nederinant su kitais už kapavietės priežiūrą atsakingais asmenimis, teisėtumo klausimą.

21. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ši pareiškėjo skundo dalis dėl teisėto kapavietės priežiūretojo nustatymo pripažįstama pagrįsta.

22. Pažymėtina, jog D kapavietėje 1998-07-17 buvo laidojamas praėjus maždaug 11 metų nuo paskutiniojo (G) laidojimo, o Z kapavietėje [...] buvo laidojamas praėjus 3 mėnesiams nuo paskutiniojo (D) laidojimo (pažymos 6.1 punktas). Atkreiptinas dėmesys, jog, pagal 1990 m. patvirtintų Taisyklių 12 punktą (pažymos 11 punktas), „pakartotinai laidoti toje pačioje vietoje leidžiama praėjus 20 metų po paskutinio laidojimo“. Be to, C kapavietėje [...] buvo laidojamas

praėjus maždaug 12 metų nuo paskutiniojo laidojimo. Atkreiptinas dėmesys, jog, pagal tuo metu galiojusią 2008 m. redakcijos Taisyklių 16 punktą (pažymos 13 punktas), „pakartotinai laidoti žmogaus palaikus kape, kuriame jau yra palaidoti žmogaus palaikai, galima ne anksčiau kaip pasibaigus kapo ramybės laikotarpiui.“

Atsižvelgiant į tai, Savivaldybės administracijai siūlytina paaikškinti, koku būdu laikomasi teisės aktų reikalavimų, kai kape leidžiama pakartotinai laidoti kitus asmenis.

Dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą

Nustatytos tyrimui reikšmingos aplinkybės

23. Pareiškėjas **2013-10-02** kreipėsi į Savivaldybės administraciją pateikdamas skundą dėl duomenų apie kapavietės prižiūrėtoją ištaisymo (pažymos 6.4 punktas). Į skundą atsakyta **2013-11-05** raštu (pažymos 6.5 punktas).

24. Savivaldybės administracijos 2013-08-27 atsakyme į B prašymą nurodoma, kad ji yra kapavietės prižiūrėtoja pagal **1998-12-21** įrašą, nors, laidojimų ir kapaviečių statinių registracijos žurnalo duomenimis, ji kapavietės prižiūrėtoja įrašyta [...] (pažymos 6.1 ir 6.2 punktai).

25. Savivaldybės administracijos 2013-11-05 atsakyme į pareiškėjo skundą nurodyta, kad leidimas laidoti pareiškėjo močiutę M išduotas N **1995-01-06** (pažymos 6.5.1 papunktis). Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui paprašius Savivaldybės administracijos paaikškinti, kaip 1995 m. leidimas laidoti galėjo būti išduotas N, jei tuo metu jis jau buvo miręs, Savivaldybės administracija nurodė, jog leidimas laidoti N buvo išduotas **1955-01-06**, o atsakyme pareiškėjui „buvo padaryta techninė klaida nurodant datą, kada išduotas leidimas laidoti M“.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

26. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatyta:

31 straipsnis:

„Administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienu nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienu. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą pranešama raštu arba elektroniniu paštu (kai skundas gautas elektroniniu paštu) ir nurodomos pratęsimo priežastys.“

36 straipsnis:

„Asmuo turi teisę apskusti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinės procedūros sprendimą savo pasirinkimu administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui įstatymų nustatyta tvarka.“

27. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme nustatyta:

1 straipsnio 1 dalis:

„Šis įstatymas užtikrina asmenims teisę gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, nustato šios teisės įgyvendinimo tvarką ir reguliuoja valstybės bei savivaldybių institucijų ir įstaigų veiksmus, teikiant informaciją asmenims.“

2 straipsnis:

„2. Informacija – žinios, kuriomis disponuoja valstybės ir savivaldybių institucija ar įstaiga, įskaitant informaciją apie jų darbuotojų darbo užmokestį.“

„4. Informacijos teikimas – informacijos atskleidimas perduodant ar kitu būdu padarant ją prieinamą pareiškėjams, užtikrinant jiems teisę laisvai susipažinti su dokumentais ir (ar) panaudoti

komerciniams arba nekomerciniams tikslams.“

3 straipsnis:

„Įstaigos privalo teikti pareiškėjams informaciją. Atsisakyti suteikti informaciją galima šio įstatymo nustatyta tvarka. Įstaigos teikia informaciją pareiškėjams įstaigoje tvarkomais dokumentais, informacijos rinkmenomis arba jų dalimis, pirmenybę teikiant informacijos teikimui internetu ar kitokiomis elektroninėmis priemonėmis.“

4 straipsnis:

„Įstaigos, teikdamos informaciją, vadovaujasi informacijos teikimo principais:

1) *informacijos išsamumo*, reiškiančio, kad pareiškėjui turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jo prašymo turinį atitinkanti informacija;

2) **tikslumo, reiškiančio, kad pareiškėjui teikiama informacija turi atitikti įstaigos disponuojamą informaciją;**

3) *teisėtumo*, reiškiančio, kad įstaigos veiksmai teikiant informaciją, grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais teisės aktais.“

Išvados

28. Savivaldybės administracija, tirdama pareiškėjo 2013-10-02 skundą (pažymos 6.4 punktas), nesilaikė teisės aktuose nustatyto 20 darbo dienų termino administracinei procedūrai baigti ir sprendimui priimti. Tyrimo metu nenustatyta, kad administracinė procedūra būtų buvusi pratęsta (pažymos 23 ir 26 punktai).

29. Savivaldybės administracija, atsakydama pareiškėjams, nurodė netikslius, neatitinkančius įstaigos disponuojamos informacijos, duomenis (pažymos 24 ir 25 punktai), t. y. nesilaikė informacijos teikimo principų (pažymos 27 punktas).

30. Atsižvelgiant į tai, jog nagrinėjant pareiškėjų prašymus, skundus nesilaikyta teisės aktų reikalavimų (pažymos 25 ir 26 punktai), Seimo kontrolierius skundo dalį dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą *pripažįsta pagrįsta*.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

31. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X skundo dalį dėl teisėto kapavietės prižiūrėtojo nustatymo pripažinti pagrįsta.**

32. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X skundo dalį dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pripažinti pagrįsta.**

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

33. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 14, 15 ir 17 punktu, Seimo kontrolierius rekomenduoja:

– **Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktoriui** –

33.1. pakartotinai išnagrinėti kapavietės prižiūrėtojo statuso suteikimo išimtinai A ir paminklinio akmens keitimo, nederinant su kitais už kapavietės priežiūrą atsakingais asmenimis, teisėtumo klausimą ir teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais, vadovaujantis galiojančių teisės aktų nuostatomis, atsakyti pareiškėjui ir A (atsakymo kopiją pateikti ir Seimo kontrolieriui);

33.2. paaiškinti Seimo kontrolieriui, koku būdu laikomasi teisės aktų reikalavimų, kai kape leidžiama pakartotinai laidoti kitus asmenis, o nustačius, jog nesilaikyta teisės aktų reikalavimų,

intis priemonių dėl atsakomybės taikymo asmens (-ų), atsakingo (-ų) už šios funkcijos vykdymą, atžvilgiu;

33.3. užtikrinti, kad pareiškėjų prašymai (skundai) ateityje būtų nagrinėjami laikantis teisės aktuose nustatytos tvarkos ir terminų, o teikiant informaciją pareiškėjams būtų vadovujamasi informacijos teikimo principais.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierių ir pareiškėją informuoti iki 2014-04-11.

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys